

GLAS R

PRI PRODUKCIJI GLASU R JE KONICA JEZIKA DVIGNJENA IN VIBRIRA.

PRIPOROČLJIVE SO VAJE, S KATERIMI LAHKO PREMIKANJE IN GIBANJE JEZIČKA UTRDIMO IN POMAGAMO OTROKU K PRAVILNEMU IZGOVARJANJU GLASU R.

- GRIZENJE V JEZIK: OTROK SE NARAHLO VEČKRAT UGRIZNE V KONICO JEZIČKA. NAMEN VAJE JE OJAČATI TAKTILNO OBČUTLJIVOST JEZIČNE KONICE.
- SE LAHKO Z JEZIKOM DOTAKNEŠ NOSU ALI BRADE? - PO VSAKEM DOTIKU SKRIJE JEZIČEK SPET V USTA
- SIKANJE KOT KAČA
- LIZANJE Z JEZIKOM: - LEVO DESNO BRISALCI, KOT PIJE MUCA,
- POMETANJE NEBA V USTIH: odpremo usta, z jezično konico obliznemo nebo od sredine zgornjega zobnega loka nazaj do mehkega neba in obratno. Namen je privzdigniti jezično konico znotraj ustne votline.
- ŽABICA (R): čim hitreje izgovarjamo DEGA, DEGA, DEGA... Namen je preko gibanja jezika (dvigovanje konice in korena) vzpostaviti optimalne pogoje za izreko R-ja (če DEGA, DEGA izgovarjamo hitro, slišimo, da se je glas D zaradi določenega gibanja jezika preoblikoval v enovibranten R).
- PALČEK/ŽOGICA SKAČE (R): Cilj je čim hitreje izrekati TD, TD, TD... TDI, TDI, TDI... TDN, TDN, TDN... TDD, TDD, TDD. Namen vaje pa je preko dvakratnega dviga jezične konice (enkrat se dvigne za T, drugič za glas D) spraviti jezično konico v vibracijo, ki nam predstavlja glas R.

Še nekaj napotkov iz logopedskega kotička (www.logopedskikoticek.si):

Glas /r/ je motorično izjemno zahteven in se v razvoju vseh glasov pojavlja med zadnjimi. Otroci lahko glas /r/ v besedi povsem izpustijo (omisija), ga zamenjujejo z drugimi glasovi (substitucija), ali pa ga izgovarjajo nepravilno (distorzija). Izreka glas /r/ je lahko za nekatere otroke zahtevna, saj težko vidijo položaj jezika, ko glas /r/ izgovorijo druge osebe, prav tako pa jim težko razložimo, kako naj postavijo in premikajo svoja govornila, da bi lahko sami oblikovali glas /r/. Nekateri drugi glasovi, kot sta npr. /b/ in /f/, sta za otroke lažja, saj jim lahko pokažemo in razložimo, da stisnejo ustnici, ko izgovorijo glas /b/, oziroma se z zgornjimi zobmi ugriznejo v spodnjo ustnico, ko izgovorijo glas /f/.

KDAJ NAJ BI OTROK REKEL GLAS /r/? Mnogi otroci pravilno izgovarjajo glas /r/ najkasneje do petega leta starosti. V razvoju glasov običajno otroci zamenjujejo glas /r/ z glasovoma /j/ ali /l/, ki kasneje spontano preideta v pravilno obliko izgovora glas /r/. Če otrok ne izgovarja glas /r/ najkasneje do vstopa v šolo, se posvetujte z logopedom. Nekateri otroci lahko razvijejo nepravilno izreko glas /r/ (npr. pogrkovanje). Takrat se je priporočljivo obrniti na logopeda že takoj, ko se takšna izgovorjava pojavi.

ZAKAJ JE GLAS /r/ POMEMBEN? Govor otroka, ki pri določeni kronološki starosti še ne izgovarja glas /r/, je lahko slabše razumljiv drugim, prav tako pa lahko tak otrok svojim vrstnikom deluje manj zrelo v primerjavi z njimi. Otrokom, ki še ne izgovarjajo glas /r/ oziroma ga izgovarjajo nepravilno in se tega tudi zavedajo, je lahko ob tem neprijetno in se neradi govorno izpostavljajo v socialnih situacijah.

KAKO LAHKO POMAGATE? Če otrok še ne izgovori glas /r/ (ga povsem izpusti ali pa ga zamenja z drugim glasom) ali pa ga izgovori nepravilno, ne bodite razočarani in **ga ne spodbujajte, da ponovi izrečeno besedo pravilno**. Namesto tega raje ponovite otrokovo izjavo, pri čemer uporabite pravi glas /r/. Na primer, če otrok reče: »Žoga je lumena,« lahko rečete: »Ja, žoga je rumena.«

Otroka tudi ne spodbujajte, da za vami ponavlja besede, ki vsebujejo glas /r/ (npr.: »Reci: RIBA, RACA, RAK!«). V večini primerov boste s tem utrjevali nepravilno izreko glas /r/. Prav tako lahko otrokova trenutna nezmožnost pravilne izreke glas /r/ postane zanj frustracija. V obdobju, ko čakate na prvi logopedski pregled, lahko pomagate otroku pri poslušanju glas /r/. Recite besedo, ki vsebuje glas /r/, pravilno (npr. RIBA) oziroma jo izrecite nepravilno (npr. LIBA). Opazujte, če bo otrok pravilno slišal in povedal, v kateri besedi je slišal glas /r/. Začnite z besedami, kjer se glas /r/ nahaja na začetku, saj otroci najprej slišijo začetni glas v besedi, šele kasneje tudi v drugih položajih.